

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilno avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovarisa
v Idriji.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljatve je pošiljati franko.

Učiteljski Tovarish izhaja vsak petek popoldne. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.
Vse leto velja . . . 10— K
pol leta . . . . . 5— „
četrt leta . . . . . 2-50 „
posamezne številke po 20 h.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 20 h za petit-vrsto. Priloge poleg poštne 15 K.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste, če se tiska enkrat . . . 14 h
„ „ „ dvakrat . . . 12 „
„ „ „ trikrat . . . 10 „
za nadaljnja uvrščanja od petit-vrste po 8 h.
Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna (telefon št. 118).

Naročnino, reklamacije, to je vse administrativne stvari je pošiljati samo na naslov:

Upravništvo Učiteljskega Tovarisa
v Ljubljani.

Poštna hranilnica št. 53.160.

Reklamacije so proste poštne.

Bojkot.

„Slovenec“ in kreature, ki se zbirajo okrog njega, so razglasili proti „Učiteljski tiskarni“ bojkot. Take divje gonje še ni bilo na Slovenskem! Vladna policija in državno pravdnštvo mirno gledata, kako izkušajo ubiti pošteno podjetje! Mi to izrečno podarjamo, da ne bodo morda glede našega lista vzeli v roke drugačne mere!

Sedaj je naše geslo: Klín s klínom!

Mi smo doslej molčali na vse „Slovenčeve“ lopovščine. Ko pa sta govorila upravni odbor in nadzorstvo „Učit. tiskarne“ moško in jasno besedo v obrambo podjetja, ki mu stojita na čelu, in ker „Slovenec“ kljub temu ne da miru, temveč laja in grize naprej, je sedaj vrsta na nas, da govorimo tako, kakor se to spodobi z banditi in sleparji! Mi sicer nismo vajeni takega občevanja, zato naj nam razjarjeni bralci oprostite, če v sirovosti in lopovščini ne moremo doseči „Slovenca“, ki ga urejata in pišeta eksklemenatar Terseglav in odgovorni urednik Štefe, javno obdolžen sleparstva! „Slovenčevih“ lopovščin izdajatelj je rimski doktor Ignacij Žitnik, njih protektor pa je škof Jeglič. To je treba omeniti, da vemo kaka družba in kake sorte ljudje bombardirajo našo tiskarno!

Da je družba toliko čednejša, dihuri po „Slovencu“ tudi slavnoznaní Smrdel, ki si krha zobe ob železnobetonski zgradbi „Učiteljske tiskarne“, obenem pa denuncira svojega dičnega vzornika Karla Simona, upehanega inšpektorja. Grehote — skoro enake oni čislana gospoda Štefeta in Kregarja — prekladajo z rame na ramo, kakor je to običajno med klerikalnimi pošteniaki: drug je vreden drugega!

Torej nam ni treba rokavie! Ampak udarimo neženirano, da se bo slišalo čez deveto

goro! Švajcar je rekel, da se Franc Moor imenuje kanala. Namesto Moora postavimo klerikalizem, pa imamo slovenske razbojnik!

Ampak gospod državni pravdnik in gospodje vladni policisti, bodite pravični! Nad vami je Dunaj, in tudi mi vemo, kako drže pota tjakaj!

Dne 22. februarja t. l. je pisal dr. Lampe v „Slovencu“, da hočejo „urediti gospodarske razmere v naši deželi“ in „naj torej preneha časnikarski boj na združnem polju!“

Ali so se držali tega? Niti toliko časa ne, da bi se posušila tinta na Lampetovem rokopisu! Oni naj grizejo, mi se pa naj pustimo gristi! Ker mislijo tako, zato se motijo. **Laž in obrekovanje je njih orožje! Mi pa jih bomo pobili z resnico! Sedaj je našega potrpljenja konec!**

„Učit. tiskarna“ je plačala od l. 1906., ko je prišla v našo last, do danes K 116.378-68 za nove stroje, nov material, za koncesijo itd. Ves dolg bo izplačan prej nego je to „Katoliški tiskarni“ všeč, ki pa nikomur ne pove, kako stoji njene finance. **Mi smo poštení in se nikomur ne bojimo pokazati svojih poštenih računov!** Če pa imajo falotje kaj iskati pri nas, naj pridejo. K sreči pa nimamo nobenih zvez in stikov z ljudmi take vrste!

Sedaj pravijo, da ne bodo regulirali plač! Ubiti hočejo torej „Učit. tiskarno“ in še nas povrh. Kajpada imajo tudi učitelja Jegliča v svoji čestiti sredi, ki misli, da se potepajo v hudičovo žrelo poslopja in ljudje s tisto lahkoto, kakor se pulijo z glave šopi las ali spuščajo v svet primojduševske izjave napredne hinavščine!

Regulacija! Kajpak! Imeli so priliko regulirati plače, ko jim je bilo pokazano pokritje, pa jih niso, **ker jih nečejo, ker nimajo src, ker imajo svoje slepe in gluhe Slomškarje za norca!** Sicer pa ne bodo regulirali plač v „Slovenčevi“ redakciji, ampak v deželnem

zboru, in to vzlic temu, če vsi cigani popokajo od zavisti!

Kofu pa imponuje tisto bahaštvo, tisto vihanje nosu, tisto trkanje ob prsi: „Mi — mi — mi! — Slabše se učiteljstvu ne more goditi kakor se mu danes! Vi najprej regulirajte svoje falitne gospodarske in družabne razmere, potlej pojdite na solnce! S svojim bahaštvom in s svojo prepotentnostjo pa se ne boste norčevali iz učiteljske bede in je ne boste izigravali v svoje rokovnjaške nameue!

Kakor rečeno: Mi smo molčali, dokler smo mogli. Sedaj je pa mera polna. Zato pa naj govori pero in — če treba — tudi pasji bič!

Odkrita beseda — neodkritim ljudem.

Kdo je kriv razpora; kje so intriganti?

„Slovenski Učitelj“ je ono glasilo, ki je pred leti klečplazilo okrog dež. šol. sveta, da naj ga ta priporoča, ker šole tega „pedagoškega“ glasila, ki je prepojeno s politiško-fanatičnimi članki, nočejo naročiti in ga učiteljstvo ne upošteva . . .

Tedaj je uredništvo tega lista sveto obljubljalo, da bo izključevalo politiko in se bo pečalo samo s strogo pedagoškimi vprašanji. Tako sedaj skriva redakcija tega lista svoje politiške smotre pod firmo pedagogike! Počemu ta hinavščina?

Mi dajemo svojim listom, ki so stanovsko-politiški, isti pridevek, a onim, ki so pedagoški, tudi to ime, in jih tudi tako urejemo! Mi ne rabimo krink!

Govorimo odkrito! Duhovščina, ki od nje živi naša slavna Slomškarja, izigrava posvetno učiteljstvo in njemu na rovaš piše članke v „Slovenskega Učitelja“, ki jim je namen na-

praviti popolen razdor, hujskati in intrigrirati ter sebe okoriščati na škodo posvetnega učiteljstva. Napraviti hočejo popoln razpad učiteljskega stanu in na razvalinah naj bi oni — zidali!

Nikomur krivice! Čast izjemam, posebno na kmetih!

Duhovščina (posebno kateheti) pa še nikdar ni resno nastopila za regulacijo učiteljskih plač, in ravno oni katehet, ki je bil pomaknjen na škodo posvetnega učiteljstva v I. plačilni razred čez 14 mest v statusu, se roga in šuje posvetno učiteljstvo na medsebojni gospodarski stanovski boj in hoče uvesti politiko s poukom v šolo! Toda tudi delo intrigantov rodi svoje prokletstvo!

Vsak resen korak „Slom. Zveze“ prepreči duhovščina, ki ima v njej nadoblast in zasleplja posvetno učiteljstvo. Le poglejte „Slovenskega Učitelja“, ki odriva posvetno učiteljstvo v glasilu in ga pita s svojimi neslanimi, zastarelimi metodami. Polastila se je duhovščina glasila posvetnega učiteljstva le zato, da posvetno učiteljstvo denarno podpira list. Posvetno učiteljstvo pa le gostači v listu! Jež in lisica!

V zadnjem času je pričelo to glasilo občeovati — seveda izpod peresa duhovskega učiteljstva — da je „Učiteljska tiskarna“, ker tiska „Jutro“, kriva, da se ne regulirajo plače učiteljstvu. In take članke podtika posvetnemu učiteljstvu!

Tako daje duhovščina iz „Slom. Zveze“ vedno — seveda namenoma! — prikladne izgovore klerikalnim poslancem, da bi ti tem laglje zavlačevali regulacijo učiteljskih plač.

To zvijanje je tako hinavsko, kakor podlo!

Danes tri leta nazaj je tov. Gangl v dež. zboru **nujno** predlagal regulacijo učiteljskih plač. Takrat še ni bilo o „Jutru“ ne duha ne sluha. A vendar je Ganglov predlog padel,

LISTEK.

Iz naše dobe.

Refleksija s poti. Piše Gradiščan.

S prašne ceste mi je splaval pogled tja preko Save na štajerski breg in je ošinil vrsto belih hiš, staro, napol razpadlo, gradu podobno poslopje in majhno železniško postajo, vso prepleteno z zelenjem in cvetjem. Vse to je po vrsti raztreseno za sivim železniškim podzidjem, trdnim in ogromnim kot da ga je zidal Polifem s sodrugi. Na levi je tik za poslopji strmica. Vrh nje se v solncu smeje čeden, iz kvadrov stavljen gradič, ki zre preko ozke in globoke grape na ono stran, kjer se za postajo vzpenja s čermi posuta brežina z belo cerkvico na vrhu.

Tedajci sem te spoznal, staro gnezdo, ki se skrivaš globoko v grapi ob potoku. In spomnil sem se tebe, dragi tovariš, ki se nisva videla že dolgo vrsto let. V stran sem že krenil, po stezi do Save, kjer sem z mogočnim glasom zaklical brodarja, ki se je bil umeknil žarkemu solncu v gosto vrbino nad vodo. Nerad je vstal dedec, počasi je odpenjal verigo, nato je pa pljunil v dlan in je prijel za

drog. Ob jekleni vrvi je zacvrčal škripec, dedec je odložil drog in je pritegnil krmilo, valovi so pritislili ob brod. Kratek je bila vožnja, zato je bil pa tudi škromen obolus, ki mi ga je narekovala razcefrana deska in ki sem ga stisnil v roko modernemu Karonu. Pozdravljena, štajerska stran!

Tisti hip si stopil iz širokega predora v železniškem podzidju na savski breg in pozdravila sva se vsa vesela.

„Kaj te nosi tod?“

„Potujem, da si ogledam domovino in da vidim stare znanee.“

„Prav. Pa pojdi z menoj na dom, da ti postrežem. Prav na nasprotnem koncu stanujem in spotoma ti lahko pokažem vse zanimivosti našega trga.“

Stopila sva skozi predor, in prav pred nama je molelo iz tal ono razdrapano, gradu podobno poslopje.

„Kakšna podrtija je to?“

„Nekdaj je bil to grad Čeljskih grofov.“

„Ali je kaj posebnega tu notri?“

„O da, same znamenitosti. Spodaj hlevi, gnoj, smeti, zgoraj vsepolno viteških dvoran brez stropov in oken, tam na oni strani je v nekdanji ječi Sokolova telovadnica in tu-le na levi je nastanjen celo en razred naše šole,

ki poučuje v njem lepa, mlada, idealna tovarišica.“

„Hm, tedaj nekakšna zakleta kraljična?“

„Tako nekako. Ali si hočeš ogledati razred?“

„Hvala! Ko sodim po zunanosti, sem prepričan, da je razred v zdravstvenem in pedagoškem oziru vzoren in samo zavidam tisto kraljično.“

In stopala sva dalje pod širokovejnimi kostanji, ki se jim je v lahkem dihu majalo sedmerno listje, da se je zdelo, kot bi tisoč rok lovilo solčne pramene. Globoko v strugi je potok poredno skakal preko izpranega kamenja.

Blizu gradu stoji tam ob gričevem znožju na skalo naslonjeno dolgo poslopje, napol hiša, napol skedenj.

„Tu stanujeta dve tovarišici,“ se je oglasil tovariš in je pokazal na ono poslopje.

Pogledal sem v vežo, polno navlake in teme. Daleč zadaj sem zazrl v polmraku ozke, strme stopnice, ki pa so bile bolj podobne kurjim gredem in ki so se izgubljale nekje gori pod nevidnim stropom.

„Ali so lepa stanovanja tu notri?“

„Lepa ali nelepa, Bog, da so. Boljših ni dobiti. V tej hiši sicer ni stranišča, a to

je postranska reč. Zato bi bil pa od tu krasen razgled na kolodvor, ko bi ga ne zastirali ko stanji.“

„Kaj ni v šoli stanovanj?“

„Čudno vprašuješ, prijatelj. Videl si, da niti vseh razredov ne spravimo v šolsko poslopje.“

V tem sva dospela po cesti do razpotja in sva zavila preko starega, kamenitega mostiča na drugo stran potoka, kjer so po bregu neredno razmetana stara, za silo zvezana in podprta poslopja. Zdi se, da se zdajinzaj utrga ta ali oni stan in zdrči navzdol v potok. Zato sem v pritanjem strahu korakal s tovarišem po pešpoti nad vodo in sem z nezaupnimi pogledi motril razpokana in grozeče izbokla podzidja. Na ozki ravnici stoji pod bregom pobeljena, a vsa preperela in vegasta hišica. Tovariš je ustavil korak.

„Lani je tu-le za sušico umrl 24 leten učitelj. Vesel tovariš je bil in nadarjen. No, pobrala ga je naša bolezen.“

„In kdo stanuje zdaj tu?“

„Seveda zopet učitelj. Saj nimamo, da bi kar tako prebiralí stanovanja.“

Od one hišice drži pot navkreber in se izgublja med poslopji. Tovariš je iztegnil roko,

ker sta proti glasovala tudi učitelja Jaklič in Ravnikar. Kdo je bil tedaj temu vzrok?

Ko je kandidiral tov. Gangl v Beli Krajinici — seveda kakor je po zakonu dovoljeno vsem državljanom ne bi smelo biti učitelju — je bil on kriv, da se ne izvrši regulacija; ko so bili izbrani v Barceloni, so bili ti krivi temu! Ko je bila revolucija na Portugalskem, je bila ta kriva! Ko so zborovala naša društva, so bila ta kriva neuspehom! Če ni drugega, je kriva naša organizacija. Če pade učiteljica pod pohotnostjo tega ali onega celibatarja, je ona kriva. Nekdo mora biti — samo mrjasec ne žro želoda! Hinavci!

Sebi dovoljujejo in opravičujejo najnugnejša dejanja; posvetnemu učiteljstvu pa odrekajo pravice do stanovskih stvari, ki jim jih dovoljujejo državni zakoni.

Sedaj vemo že naprej, da bo krivo temu, da ni bil potrjen šolski nadzorovalni zakon, da se ni izvršila sanacija deželnih financ itd. edino posvetno učiteljstvo in ono naj nosi posledice!

Zakaj pa ne primejo Jakliča in Ravnikarja, ki sta neposredno grešila v boju za regulacijo učiteljskih plač? To ve dobro učiteljska duhovščina, ki zna ta dva moža dobro igrati in se zna kot neozojena rogati bedi in zakonskim bremenom oženega posvetnega učiteljskega. Lahko in brezvestno je to izigravanje!

Da je res krivo temu duhovništvu v „Slov. Zvezi“, nam je pričla poslanica poslanca Mandlja, ki govori o regulaciji učiteljskih plač in kaže jasno zakulisno mnenje posvetnjakov.

Današnji politikujoči duhovščini ne zadostuje le učiteljstvo za izrabljanje, temveč postavlja tudi pouk v šoli v službo politike. V šoli naj se hujska zoper politično časopisje, v šoli naj se prireja politične shode; tako pozivlja današnja politikujoča duhovščina na boj! Kje si kdo, da s pasjim bičem te politične kramarje iztepeš iz hiše Gospodove?!

Tudi „Slovenski Učitelj“ podpira to uvažanje politike potom pouka v šolo, da, **on to pričinja!** Ni jim dovolj cerkev, ni jim dovolj drugo; v šoli, pri pouku naj se politično fanatizuje tudi mladina, naj se zlorablja pod krinko verskega pouka šola in pouk v politične svrhe! Ali nečete še zakonske postelje v politične namene?

V šoli so že pričeli prirejati politične shode; tako so pričeli najsvetejše kraje porabljati politično in ne bo dolgo, ko se bodo pričele izrabljati od klerikalcev celo cerkve za prirejanje javnih političnih shodov!

In ti ljudje se potem upajo očitati posvetnemu učiteljstvu, da zanaša politiko v šolo!

Ven iz naših šol s katehetskim intrigantskim glasilom! To glasilo le opravlja in obrekuje posvetni učiteljski stan in pozivlja na zlorabo šole in verskega pouka v politične namene! Iz razvalin učiteljskega stanu ne bo nikdar klilo vaše življenje!

Da ne bomo krivi!

„Slovenski Učitelj“ pozivlja katehete in posvetno učiteljstvo na to, da bi pričeli v šoli

boj zoper politično časopisje. Verski pouk naj se izrabi v politično hujskanje zoper časopisje. Če smejo oni, ali nismo tudi mi opravičeni pričeti boj zoper kvarljivo časopisje?!

Rekli bodo: učiteljstvo zanaša politiko v šolo. Ne, gospoda, mi ščitimo s tem javno moralo; mi ščitimo otroke pred demoralizacijo; mi ščitimo čisto in neizprijeno vero; opravljamo isto delo, ki je vaša dolžnost, a je ne vršujete!

§ 1. drž. šol. zakona nam veleva vzgojevati otroke versko-nravno! Zatorej je naša dolžnost, da v smislu temeljnega paragrafa šol. zakona svarimo otroke pred časopisjem, ki je v dejanjih protiversko. Dolžnost naša je da jih svarimo pred časopisjem, ki o učiteljstvu, šoli itd. piše ostudne izmišljotine in laži, ker laž je v nasprotju z nauki čiste vere. Dolžnost nam je, da otroke svarimo pred časopisjem, ki ščuje zoper svojega bližnjega, ker to je v nasprotju z naukom vere.

Če hočemo ohraniti otroku čisto vero, je naša dolžnost, da jih svarimo pred tem časopisjem. Ker pa to časopisje tudi nravno izprija našo mladino, je naša dolžnost, da izvršujemo naredbo § 1. drž. šol. zakona in otroke opozarjamo na nevarnost, ki jim tudi v nravnem oziru preti.

Kaj nam pomaga, če v šoli učimo in dobro vzgojujemo po § 1. mladino, če nam jih pa zunaj izprija slabo časopisje. Imenujmo sovrage! To sta „Domoljub“ in „Slovenec“!

V šoli enaka mera za vse! Mi ne bomo krivi pohujšanja!

Kateri je tisti list, ki živi tudi od nas?

To je „Dom in Svet“, ki živi edino-le po krivdi napredne javnosti. S tem listom ven iz naših šol, ven iz naših knjižnic, ven iz naših stanovanj! Klin s klinom! Nam zadošča „Zvon“ in „Slov“, ki bodeta tem popolnejša, čimveč naročnikov bosta imela.

Tovariši, tovarišice!

V času bojkota pokažite, da naše discipline nihče ni v stanu rušiti. Našim listom „Zvončku“, „Naši bodočnosti“ in „Domačemu ognjišču“ pridobimo vsak vsaj po enega plačujočega naročnika. Ni ga potreba iskati med klerikalno javnostjo; pridobi naj ga vsak izmed napredne!

Tudi naši stanovski listi

so jim trn v peti. „Slovenski Učitelj“ berači okrog naših ljudi. Ven z njim! Klin s klinom! Pridobimo našim stanovskim glasilom vsaj vsak po enega novega naročnika. Ni ga potreba iskati med Slomškariji; kdor izmed nas ni še naročen nanje, je njega stanovska dolžnost, da se naroči!

Zakaj se pa „Narodne šole“ ne oprimejo

naši „Slomškariji“? Zato, ker to je le delo — brez denarja. Njim diši le denar, ker le njih pohlep jim ne da miru.

Zaman napadajo „Učiteljski konvikt“

naši klerikalci in Slomškariji. Za „Učiteljskim konviktom“ ne stoji le vse napredno kranjsko učiteljstvo, temveč tudi štajersko in primorsko. Kdor je član, naj govori na občnem zboru.

„Pa žena? In otroci?“

„To je pa njegova stvar. Čemu se pa ženi. Glej mene in mojo pipo. V kot jo postavim in je preskrbljena. Posebne sobe ne potrebuje in otrok menda ne bo imela.“

„Oj, prijatelj, iz tebe govori ironija!“

„Hodiva dalje po križevi poti!“

In šla sva. Strmo se je vzpenjala pot, da bi se bil med hojo lahko ugriznil v koleno, a kmalu sva dospela na ravnico, ki lahko pregledaš z nje vso sotesko. Na ta vzvišeni kraj so postavili stari tržani lepo po vrsti župnišče, cerkev, pokopališče in — šolo. Vse je stisnjeno na kup, ker ni dal ljubi Bog zadosti prostora. Na najskrajnejši konec so porinili šolsko poslopje, ki se je globoko zarilo v breg, da komaj zro iz tal majhna okenca v prtiličju.

„Pojdiva v šolo.“ mi je rekel tovariš.

Stopila sva skozi ozka vrata v mračno vežo. Na levo in na desno šolska soba. Odprl sem šprajnaste duri in sem videl nizko, zatohlo kolarnico z vlažnimi stenami in nagloboko izhojenim podom, ki so tvorile v njem grče krasen relief. Nagosto so stale nepobarvane in od dolgega trpljenja vse pohabljene klopi z ozkimi sedeži in še z ožjimi ploščami. Popoldansko solnce je zrl skozi

okna, in v zlatih pramenih je plesal divji ples prah z bacili. Videl sem šolsko sobo, kakršnih je še mnogo, pri nas, oj, premnogo!

Se li more „Vrtec“ in „Angelček“ meriti z našim „Zvončkom“?

Ne, ni ga idealnejšega in lepšega lista od „Zvončka“ za mladino! „Vrtec“ in „Angelčka“ naj pa doseže tisti bojkot, ki ga proglašajo klerikalci nad našimi listi!

Učiteljstvo je dolžno podpirati

le tista podjetja, ki podpirajo nas. Le v samopomoči je naša rešitev! Edino v samopomoči je naša rešitev! Kdor se ne zaveda tega, ta postane žrtev svojih čuvstev in bo kriv neuspehov naših stanovskih bojev! Je še rod učiteljstva za nami, ki nam nikdar ne bo odpustil naše popustljivosti!

Smo li vredni življenja?

Smo! Če se bomo bojevali za svojo stanovsko čast in za svoj ugled; če bomo brezobzirno pobijali stanu pogubno politiko naših stanovskih intrigantov — potem smo vredni življenja. Sicer ne!

Politika in vera.

Dr. Fran Derganc, današnji dan eden najvnetejših klerikalcev v naši beli Ljubljani, je leta 1903. na 196. strani „Ljubljanskega Zvona“ zapisal te-le besede: „Tomaz Akvinski — prvisovražnik klerikalizma. Zakaj? On je prvi filozof, ki je ločil filozofijo od teologije, oziroma krščanskega razodetja; v filozofiji deluje razum, a „impossibile est per rationem naturalem ad cognitionem divinarum personarum pervenire.“ — Naši rimski doktorji pa nemešajo samo filozofije s specifično teologijo, ampak celo politiko z vero. Sicer pa je nujno treba, da tudi naša posvetna inteligenca pogleda malo v Tomaža in primeri original stolmačenjem rimskih doktorjev. Naš kmet bi jih zavrnil: „Ne boste mi kazali meseca v vodi!“

Kako je pa danes? Sedanji klerikalni zdravilstva doktor naj se pomeni z našimi rimskimi doktorji in izprevidel bo, da je danes še slabše kakor je bilo l. 1903: Politika se je že čisto zajedla v vero!

Ogorčenju

zoper tiskarno, ki tiska „Slovenca“ in „Domoljuba“, daje izraza slovensko napredno učiteljstvo, ki pravi: „Ni čuda, da naše klice na pomoč prezirajo, da naše prošnje tam v deželnem dvorcu romajo v zaprašene kote, če so ne samo poslanci, ampak celo preprosti ljudje zgražajo nad klerikalci in njih podrepniki Jakličevega in Jegličevega kalibra, ki vodijo Slomškarijo in podpirajo „Katoliško tiskarno“. In zakaj? Znano je, da so se ti možakarji usuznjili klerikalnim kolovodjem ter pišejo v „Slovenca“ in „Domoljuba“, ki se ga v roke vzeti sramuje vsak količkaj dostojen človek. Po splošni sodbi treznih ljudi na slovenskem jugu ni bolj ostudnih listov kakor sta „Slovenec“ in „Domoljub“, ki zastrupljata naše ljudstvo s svojimi umazanijami ter z otročje smešnimi in zlobnimi na-

padi na vse, ki so jima na poti. „Katoliška tiskarna“ se je po zaslugi zgoraj omenjenih učiteljev tako daleč ponižala, da je sokriva vsega pohujšanja in zla, ki ga provzročata in širita „Slovenec“ in „Domoljub“. S tem s s sami sebi kopljejo grob in pogin, zakar nam sicer ni žal, hudo nam pa je, da imamo v učiteljskem stanu ljudi, ki morajo zaradi njih trpeti vsi, osobito bedni, zraven pa nedolžni učitelji, predvsem pa učiteljice; zakaj dokler bodo dobro nagrajeni izdajalci učiteljskega stanu okrog „Katoliške tiskarne“ izzivali na ta način ljudsko nevoljo na ves učiteljski stan, bodo naše prošnje bolj ali manj brezuspešne.“ — Kakor se vidi je vse dostojne ljudi brez izjeme obšel stud pred kompanijo, ki kuži s „Slovencem“ in „Domoljubom“ javnost. Temu primerna bo tudi reakcija zoper rimski klerikalizem.

Klin s klinom!

„Slovenec“ napoveduje bojkot vsem listom, ki se tiskajo v „Učiteljski tiskarni“; še celo „Zvončku“ ni prizanesel. — Obrnimo kopje in storimo tudi mi tako. V „Katoliški tiskarni“ se tiskajo poleg „Slovenca“ in „Domoljuba“ še ti-le listi: „Dom in Svet“, „Vrtec“, „Angelček“, „Slovenski Učitelj“, „Zlata Doba“, „Mladost“ in „Bogoljub“. Ven s temi listi iz naprednih družin, društev in knjižnic!

Kakšna skrb pa je to?

„Slovenec“ neženirano in na najglasnejši način proglašuje bojkot „Učiteljski tiskarni“. Tako razumeva vsak „Slovenčev“ pisavo — tudi duhovniki (ime na razpolago!). „Slovenčeva“ želja, ki izvira iz zavisti in nevoščljivosti, je, da uniči našo tiskarno, torej tudi tisti denar, ki je v nji založen. O tej grdi klerikalni nakani ni nobenega dvoma. — Na drugi strani pa ravnoisti „Slovenec“ — le glej sobotno njegovo številko! — solzavo zdihuje, kaj bo z denarjem „Vdovskega društva“ in „Učiteljskega konvikta“. Na eni strani proglašanje bojkota, na drugi strani take hinavske solze! Kdo torej verjame „Slovenčevi“ skrbi? — „Slovenec“, njegovi uredniki in pisarji niso dali niti za eno niti za drugo društvo niti vinarja, zato nimajo nobene pravice govoriti tako ali tako. Denar obeh društev se v „Učit. tiskarni“ obrestuje po 5%, ki jih dobe obe društvi pošteno izplačane. Člani društev dobe na vsakoletnem občnem zboru jasen račun, ki ga odobre — in zadeva je zanje v redu. Drugih pa to nič ne briga, čeprav se jim skomina po lepem imetju, ki ga imata obe društvi!

Učiteljska tiskarna

nima svojega oficialnega glasila, torej je laž „Slovenčeva“ trditev, da je „Jutro“ glasilo naše tiskarne. Najbližje „Učit. tiskarni“ stoji naš list, ki je glasilo avstrijskega jugoslovenskega učiteljstva in ki je tudi prvi objavil članek „V obrambo“. Potem so ga objavili „Jutro“, „Slovenski Narod“ in „Edinost“. Če bi bil „Slovenec“ pošten list, bi ga objavil še on, ampak če bi ga objavil bi sebe obglavil. Zato pa rajše — laže! Umestno bi bilo morda vprašanje: Ali so lažniki daleč od sleparjev?! Toda tega ne vprašamo!

ki je držal v njej pipo. Z njo je pokazal na staro poslopje ob poti.

„Glej, to je pisarna našega nadučitelja.“ Začuden sem gledal zdaj tovariša, zdaj poslopje, ki je bilo obenem kozole in pod. Ob natančnejšem opazovanju sem videl, da ima nekdanji pod dve pravcati okni in da se je prišlo v to improvizirano pisarno po šestih stopnicah. Do onega dne sta se bili že izgubili dve.

„Ko obiščeva nadučitelja, ti pokaže pisarno odznotraj,“ mi je rekel tovariš.

„O, ni potreba! Poznam sicer ljudi, ki imajo pod zametastim telovnikom prazen želodec, pa tudi berače, ki bi si lahko privoščili grofovsko kosilo, a tu lahko sklepam o notranjščini, ne da bi je videl. Kje stanuje nadučitelj? Gotovo v šoli.“

„Kjer ni prostora za pisarno, tam ga tudi ni za nadučitelja. Služba je več nego uslužbenec.“

In pokazal je na hišico, ki stoji poleg „pisarne“.

„Tu-le stanuje nadučitelj.“

„Koliko sob pa je tu notri?“

„Koliko sob? Za vruga, koliko jih pa hočeš? Ti si razvajen. Pošten človek se lahko naspri in naje v eni sobi.“